

Тема:

**28 січня
2022 року
відбулося
засідання РАУ**

с. 3

**Звіт ВКДКА
за 2021 рік**

с. 16

**Дайджест
діяльності
комітетів
та секцій НААУ**

с. 54

**Адвокати
минулого —
ювіляри
2022 року**

с. 91

АДВОКАТИ МИНУЛОГО — ЮВІЛЯРИ 2022 РОКУ

2022 рік багатий на ювілейні дати визначних адвокатів минулого, які реалізувалися у професії, а також змогли використати свої знання, високий соціальний статус й авторитет у боротьбі за громадянські права українського народу та його державність у XX столітті. Вшануємо 150-річчя ювілей: учасника свята Соборності на Софійській площі у Києві 22 січня 1919 року, автора земельної реформи у молодій українській державі адвоката **Лева Бачинського**; адвоката-дипломата, голови канцелярії Української Центральної Ради, двічі ректора Українського вільного університету у Празі **Андрія Яковліва**, міністра внутрішніх справ Західно-Української Народної Республіки адвоката **Івана Макуха**. Відзначимо 140-річчя від дня народження відомого вінницького адвоката **Антоня Станевича** та 130-річчя «батька української артилерії», відважного військовика, адвоката **Романа Дашкевича**. Згадаємо, у зв'язку з ювілейною датою, про адвокатів **Олексю Коссака** та **Франца Свістеля**, а також ще одного адвоката — прем'єр-міністра — голову українського уряду в еміграції **Костя Паньківського**.

150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕВА БАЧИНСЬКОГО

Адвокат, державний і громадсько-політичний діяч Лев Васильович Бачинський народився 14 липня 1872 року в с. Серафинці на Станіславщині (сучасна Івано-Франківська область). Навчався у Коломийській гімназії та на юридичному факультеті Чернівецького університету, який закінчив у 1896 році.

Адвокатську працю Лев Бачинський розпочав у канцелярії адвоката Теофіла Окуневського у Городенці. На початку 1900-х років переїхав до Калуша, де працював у канцелярії адвоката Андрія Коса, а потім — до Стрия. Власну адвокатську канцелярію Лев Бачинський відкрив у 1910 році у Станіславові (сучасний Івано-Франківськ).

У 1900 році адвокат Л. Бачинський брав участь у створенні першого пожежно-гімнастичного товариства «Січ» у с. Завалля. Протягом 1907 — 1918 років був депутатом австрійського парламенту.

Після початку Першої світової війни 1 серпня 1914 року Лев Бачинський став заступником голови Головної Української Ради у Львові, а через рік — Загальної Української Ради у Відні.

Лев Бачинський — один з творців підвалин державного ладу Західно-Української Народної Республіки та організатор Української конституанти у Львові 18 — 19 жовтня 1918 року. Згодом був призначений

повітовим комісаром ЗУНР Станіславщини, а 3 січня 1919 року обраний віце-президентом Української Національної Ради — парламенту ЗУНР. Очолював делегацію ЗУНР та виголосив урочисту промову на проголошенні Акту Злуки на Софійській площі у Києві 22 січня 1919 року. Л. Бачинський був автором проекту земельної реформи в ЗО УНР, ухваленого 14 квітня 1919 року.

У міжвоєнний період працював адвокатом у Станиславові. У 1928 — 1930 роках був депутатом польського сейму від Станиславівського округу. Протягом 1925 — 1927 років — віце-президент Союзу українських адвокатів.

Лев Васильович Бачинський помер 11 квітня 1930 року у м. Грімменштайн (Австрія). Похований у Станиславові.

150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ АНДРІЯ ЯКОВЛІВА

Адвокат, громадський і політичний діяч, дипломат та учений Андрій Яковлів народився 28 листопада 1872 року в Чигирині (сучасна Черкаська область). Освіту здобув у духовній семінарії та на юридичному факультеті Юр'ївського університету (сучасний Тартуський університет, Естонія).

У 1904 — 1917 рр. працював юрисконсультком Київської міської управи та казенної палати, помічником адвоката. З 1913 р. — адвокат округу Київської судової палати. У 1917 р. — один із засновників Українського правничого товариства. Член Української Центральної Ради та Комітету Української Центральної Ради від Української партії соціалістів-федералістів. У березні-квітні 1918 року очолював канцелярію Центральної Ради.

15 квітня 1918 року Андрій Яковлів виїхав до Відня як голова дипломатичної місії Української Народної Республіки в Австро-Угорщині. За доби Української Держави П. Скоропадського очолював департамент міністерства зовнішніх справ. У 1919 р. — голова надзвичайної дипломатичної місії УНР у Бельгії та Нідерландах.

З 1923 р. А. Яковлів перебував на еміграції у Чехословаччині. Викладав в українських вищих освітніх закладах. У 1930 та 1944 роках — ректор Українського вільного університету у Празі, професор Української господарської академії у Подєбрадах (Чехословаччина), у 1939 році — в. о. директора Українського наукового інституту у Варшаві (Польща).

Андрій Яковлів — один із засновників і голова Музею визвольної боротьби України. Він відіграв важливу роль у діяльності Державного центру Української Народної Республіки в екзилі. Займав деякий час посаду міністра юстиції, а з 1944 по 1945 рік виконував обов'язки голови правління УНР у вигнанні. У 1945 р. виїхав до Західної Німеччини, згодом — до Бельгії. З 1953 р. жив у США. Помер у 1955 році в Нью-Йорку.

150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ІВАНА МАКУХА

Адвокат, громадсько-політичний і державний діяч Іван Макуха народився 17 вересня 1872 року в с. Дорожів Самбірського повіту (сучасна Львівська область). Навчався в гімназії у Дрогобичі та в Академічній гімназії у Львові. У 1895 році вступив на юридичний факультет Львівського університету.

Адвокатську практику розпочав у 1901 році. З 1907 року працював у власній адвокатській

канцелярії у м. Товмач (сьогодні м. Тлумач Івано-Франківської області).

У 1908 році Іван Макух обраний депутатом до галицького Краєвого Сейму. Був обраний секретарем української фракції у парламентському представництві Галичини.

На початку Першої світової війни Іван Макух пішов на фронт, проте через виснаження згодом був звільнений з війська. У 1915 році став членом Загальної Української Ради. Адвокат І. Макух дбав про відбудову зруйнованих війною поселень та допомогу постраждалому населенню. За ці зусилля був нагороджений австрійською медаллю «Цивільний хрест за заслуги» II ступеня.

З проголошенням Західно-Української Народної Республіки адвокат Іван Макух обраний головою національної повітової ради у Товмачі. Він був делегатом Української Національної Ради — парламенту ЗУНР. У січні 1919 року І. Макух був призначений державним секретарем внутрішніх справ ЗУНР, а влітку — во-

сени 1919 року — заступником міністра внутрішніх справ УНР в уряді Ісаака Мазепи.

Іван Макух повернувся в Галичину з Херсонською дивізією Дієвої армії УНР у 1920 році. Займався відновленням зруйнованого війною краю. У 1928-1935 роках був депутатом польського парламенту.

У 1939 році з приходом радянських військ Іван Макух отримав повідомлення про арешт і перейшов у підпілля. Наприкінці Другої світової війни емігрував до Австрії. Помер у 1946 році у Зальцбурзі.

140-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ АНТОНА СТАНЕВИЧА

Вінницький адвокат, поляк за національністю, Антон Станевич народився у 1882 році. Закінчив Новоросійський університет. З 1909 року працював у Вінниці, спочатку помічником присяжного повіреного, з 1913 року — присяжним повіреним. А. Станевич був членом Ради комітету помічників присяжних повірених при Одеській судовій палаті. Серед його клієнтів був В'ячеслав Липинський, український політичний мислитель, історик, теоретик українського консерватизму.

У 1909 році А. Станевич вступив до Польської соціалістичної партії. За доби Української революції — вінницький міський гласний. У 1918 році балотувався до Українських Установчих зборів. У 1918—1919 рр. чесно, а подекуди й відважно, виконував професійні обов'язки, неодноразово звертався з клопотаннями про звільнення заарештованих прибічників різних влад, захищав їх у судових політичних процесах, ініційованих їхніми опонентами.

На початку 1920 року Антон Станевич емігрував на територію Польщі. Жив у Луцьку, де у 1926—1927 рр. очолював міську владу. У 1928—1929 роках був делегатом Вищої колегії адвокатів у Варшаві. У 1930-х був сенатором від Волині, працював у військовому та правовому комітетах польського парламенту. У 1933 р. обирався заступником голови Дисциплінарного суду Асоціації адвокатів у Любліні.

Антон Станевича заарештували радянські спецслужби 18 жовтня 1939 року. У травні 1941 року отримав вирок — п'ять років заслання у Калмицьку АРСР. Під час евакуації засуджених з Києва Антон Станевич загинув.

130-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ РОМАНА ДАШКЕВИЧА

Адвокат, військовий та громадський діяч, генерал-хорунжий Армії Української Народної Республіки Роман Дашкевич народився 6 грудня 1872 року у с. Тустановичі на Львівщині у священницькій родині. Навчався в гімназії у Перемишлі. Правничу освіту здобув протягом 1911 — 1914 років у Львівському університеті.

Під час Першої світової війни Роман Дашкевич служив старшиною австро-угорської армії. У 1915 році потрапив у російський полон і був вивезений у Забайкалля.

Після Лютневої революції 1917 року Р. Дашкевич утік із табору для військовополонених і добрався до Києва. Став одним із організаторів Галицько-буковинського куреня січових стрільців. У січні 1918 року брав участь у боях за Київ під час першої російсько-української війни. Роман Дашкевич був засновником української артилерії.

У 1921 році Роман Дашкевич здобув ступінь доктора права, працював адвокатом у Львові. Поринув у громадську працю: спершу відновив організацію товариства «Січ» у Галичині, а після його заборони,

з 1926 року очолював спортивно-гімнастичне товариство «Луг».

З 1943 р. Роман Дашкевич перебував в еміграції в Австрії. Викладав історію України у таборі для біженців, співпрацював з урядом Української Народної Республіки в екзилі.

Помер Р. Дашкевич у 1975 році. У 2008 році був перезахоронений на Личаківському цвинтарі у Львові.

135-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ФРАНЦА СВІСТЕЛЯ

Адвокат, громадсько-політичний діяч Франц Свістель народився 17 липня 1887 року в Бучачі на Тернопільщині. Навчався у гімназіях в рідному місті та у Львові. Правничу освіту здобув в Львівському та Віденському університетах. Адвокатську працю розпочав у Перемишлі.

Під час Першої світової війни Ф. Свістель воював у складі Легіону Українських січових стрільців. У добу Західно-Української Народної Республіки був

повітовим комісаром Перемишлянського повіту. Разом з Українською галицькою армією у липні 1919 р. перейшов на територію Наддніпрянської України.

У 1922 році Ф. Свістель повернувся у Галичину. Відновив адвокатську практику у Бережанах, Перемишлянах, Львові. У 1928 році був обраний депутатом польського сейму. Голова Перемиського повітового комітету УНДО.

Восени 1939 р. адвокат Ф. Свістель переїхав до Кракова. У 1941 році був заарештований гестапо та ув'язнений у концентраційному таборі Аушвіц. Звільнений у 1945 році. Перебував у таборі для переміщених осіб та зміг емігрувати до США. Помер у 1966 році.

135-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ОЛЕКСИ КОССАКА

Адвокат, громадсько-політичний діяч Олекса Косак народився 3 червня 1887 року у Дрогобичі. Навчався в гімназії у рідному місті. У 1909 році закінчив

юридичний факультет Львівського університету. Адвокатську практику відбудув у 1913 році у Снятині у канцелярії Івана Семанюка (літературний псевдонім Марко Черемшина). Високоосвічений професіонал Олекса Косак володів сімома мовами.

Під час Першої світової війни О. Косак був мобілізований і воював у чині хорунжого в австрійській армії. Потрапив у російський полон, вивезений до Красноярська.

У 1921 році Олекса Косак зумів повернутися в Галичину, оселився у Коломиї і з 1922 р. став конципієнтом (помічником) адвоката Габера. Через рік вступив до Львівської палати адвокатів і відкрив власну адвокатську канцелярію, в якій вів практику до приходу радянської влади у 1939 році.

У 1920—1930 роках адвокат О. Косак — заступник голови управи Народного дому в Коломиї, член правління кооперативу «Підкарпатський Союз», член ревізійної комісії кооперативного банку «Покутський Союз». Радянська влада закрила адвокатську канцелярію Косака, архів адвоката було спалено. Під час німецької окупації О. Косак працював у громадському Окружному допомоговому комітеті в Коломиї. У лютому 1942 року він був заарештований гестапо

у справі підпільної молодіжної організації ОУН. Ув'язнений у тюрмах Коломиї і Чорткова, захворів на тиф. 14 жовтня 1942 року нацисти перевезли двадцять українців, звинувачених у приналежності до ОУН, з тюрми в Коломиї до тюрми у Чорткові. 27 листопада 1942 р. п'ятдесят два в'язні були розстріляні на полі поблизу Ягільниці. Формальний привід для арешту й розправи — убивство у Львові одного з керівників гестапо. Найстаршим з розстріляних був коломийський адвокат Олекса Коссак.

125-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ КОСТЯ ПАНЬКІВСЬКОГО

Адвокат і політичний діяч Кость Паньківський народився 6 грудня 1897 року у Львові у родині українського громадського діяча, журналіста і видавця, члена-засновника Наукового товариства імені Шевченка Костя Федоровича Паньківського.

Кость Костьович Паньківський навчався на юридичному факультеті Карлового університету у Празі. Протягом 1929 — 1939 років працював адвокатом у Львові. Виступав захисником на політичних процесах над членами УВО і ОУН. 3 липня 1941 року — заступник міністра внутрішніх справ Українського державного правління, генеральний секретар Української національної ради у Львові. У вересні 1941 р. очолив Український краєвий комітет.

У 1945 — 1949 роках К. Паньківський перебував на еміграції в Німеччині, очолював уряд Державного центру УНР в екзилі. З 1949 р. жив у США. Організатор і голова Союзу українських націонал-демократів. Очолював американський відділ Ліги поневолених Росією народів.

Помер К. Паньківський у 1973 році. Похований на українському православному цвинтарі Святого Андрія у Баунд-Бруці у штаті Нью-Джерсі, США.

Ірина Василик, Галина Басара-Тилищак
Центр досліджень адвокатури
і права НААУ